LEONCE ŞI *LENA*
de Georg Buchner în româneşte de Nina şi Iosif Cassian
Personajele:
REGELE PETER din Regatul Popo
PRINŢUL LEONCE, fiul său, logodit cu
PRINŢESA LENA din Regatul Pipi
VALERIO
ROSETTA
GUVERNANTA
MAESTRUL DE CEREMONII
PREŞEDINTELE CONSILIULUI CURŢII
PRIMUL POLIŢIST
AL DOILEA POLIŢIST
ÎNVĂŢĂTORUL
PREDICATORUL CURŢII
PRIMUL CONSILIER AL CURŢII
AL DOILEA CONSILIER AL CURŢII
AL TREILEA CONSILIER AL CURŢII
PRIMUL VALET
AL DOILEA VALET
PRIMUL ŢĂRAN
AL DOILEA ŢĂRAN
AL TREILEA ŢĂRAN
CURTENI, DOAMNE DE ONOARE etc.
ACTUL I
„*O, de-aş fi bufon*!
Aş vrea să îmbrac o haină de paiaţă!"
(„*Cum va place*")
TABLOUL I
O grădină.

Leonce (*odihnindu-se într-o rână pe o bancă*), Maestrul de ceremonii.

LEONCE: Domnul meu, ce doriţi dumneavoastră? Să mă pregătiţi pentru înaltele mele îndatoriri viitoare? Dar eu am atâtea de făcut… atâta treabă… Nici nu mai ştiu cu ce să încep. Vedeţi şi dumneavoastră… Întâi şi-ntâi, trebuie să scuip pe piatra asta de trei sute şaizeci şi cinci de ori la rând. N-aţi făcut-o niciodată? Trebuie să încercaţi! E o-ndeletnicire care oferă o voluptate cu totul aparte. Pe

urmă… iau un pumn de nisip, (*ia nisip de pe jos, îl aruncă în aer şi-l prinde pe dosul palmei*) îl arunc în sus… hep! Hai, pariem? Ia să vedem, câte boabe mi-au rămas pe dosul palmei?… Cu soţ ori făr' de? Pariem? Sunteţi păgân? Sau credeţi în Dumnezeu? De obicei pariez de unul singur, eu cu mine, şi pot s-o ţin aşa zile şi zile. Oh, dac-aţi putea găsi pe cineva care să fie dispus să parieze cu mine, din când în când, v-aş rămâne foarte obligat. Pe urmă, am datoria să meditez cum aş putea să-mi privesc creştetul capului! Oh, ce fericire pentru un om să-şi poată vedea creştetul capului! E unul din idealurile mele. Mi-ar ajuta imens! Şi pe urmă… şi pe urmă… câte încă… tot de-astea, la nesfârşit. Şi se mai poate spune că sunt un leneş, un pierde-vară?! Cum… în clipa asta eu stau degeaba? Da, e trist…

MAESTRUL: Extrem de trist, Alteţa Voastră.

LEONCE: Că de trei săptămâni norii alunecă de la apus spre răsărit. Îmi dă o stare de totală melancolie.

MAESTRUL: O melancolie extrem de… întemeiată.

LEONCE: Omule, de ce nu mă contrazici? Sunteţi foarte grăbit, aveţi treburi foarte urgente, nu? Sunt profund mâhnit că v-am reţinut atât de mult. (*Maestrul de ceremonii se îndepărtează cu o închinăciune adâncă*) Domnul meu, felicitările mele! Când faceţi reverenţa, picioarele dumneavoastră desenează o paranteză aproape perfectă.

LEONCE: (*singur, se întinde pe bancă*) Ce leneş se aşază albinele pe flori, ce trândavă se culcă lumina pe pământ. Bântuie o nemaipomenită lene!… Lenea este mama tuturor păcatelor. Câte nu fac oamenii din lene, din plictiseală! Învaţă din plictiseală, se căsătoresc, se înmulţesc din plictiseală şi, în sfârşit, mor tot din plictiseală şi – aici intervine ridicolul – fac totul cu mutrele cele mai serioase, fără să-şi dea seama de ce o fac; ba mai mult, îşi închipuie că Dumnezeu ştie de ce. Toţi aceşti eroi, aceste genii, aceşti nătărăi, aceşti sfinţi, aceşti păcătoşi, aceşti respectabili taţi de familie nu sunt la urma urmelor decât nişte leneşi abili şi prefăcuţi. Şi de ce trebuie s-o ştiu tocmai eu? De ce nu mă pot lua-n serios, făcând pe seriosul şi să-mi îmbrac păpuşa asta într-o haină onorabilă, să-i pun în mână o umbrelă ca să devină foarte utilă şi foarte corectă şi foarte morală? Pe domnul de adineauri îl invidiez, îmi venea să-l plesnesc de invidie. Oh, de-ai putea fi un altul! Un minut. (*intră Valerio, cam băut, alergând*) Ăsta zic şi eu c-aleargă! De s-ar găsi ceva sub soare, care să mă facă să alerg!

VALERIO: (*se opreşte foarte aproape de prinţ, pune un deget pe*

nas şi-l priveşte fix) Da!

LEONCE: (*acelaşi joc*) Exact!

VALERIO: M-aţi înţeles?

LEONCE: Perfect!

VALERIO: Atunci să vorbim despre altceva. (*se întinde în iarbă*) Între timp eu am să mă tolănesc aici, cu faţa la cer, în iarba înaltă, doar nasul să mi se vadă printre ierburi, înflorind purpuriu. Iar fluturii şi albinele or să se legene pe nasul meu ca pe-un trandafir. Ce romantic! Domnule, am un simţ al naturii!! Iarba asta e atât de frumoasă, încât aş vrea să fiu un bou ca s-o pot mânca şi apoi iarăşi om ca să mănânc boul, care a mâncat asemenea iarbă.

LEONCE: Nefericitule, s-ar zice că şi dumneata umbli după idealuri.

VALERIO: Oh, Doamne! De opt zile umblu după un ideal de carne de vacă, fără să dau de el în realitate. (*cântă*)

O slujnică la han era.
Stătea cuminte iac-aşa
Şi n-avea ocupaţii.
Şi de cuminte ce era.
Pândea la gard soldaţii.

(*intră doi poliţişti*)

POLIŢIST 1: Halt! Ăsta-i tipul?

POLIŢIST 2: Sunt doi.

POLIŢIST 1: Ia vezi, fuge vreunul?…

POLIŢIST 2: Mi se pare că nu fuge niciunul.

POLIŢIST 1: Atunci, trebuie să-i anchetăm pe amândoi. Domnilor, căutăm pe un… cineva, un ins, un individ, o persoană, un delincvent, un urmărit, un tip. (*către celălalt poliţist*) Ia vezi, n-a roşit niciunul?

POLIŢIST 2: N-a roşit niciunul.

POLIŢIST 1: Atunci s-o luăm altfel. Unde-i mandatul de arestare, fişa cu semnalmentele? (*Al doilea Poliţist scoate o hârtie din buzunar şi i-o dă.*) Ochii la suspecţi, că eu citesc: „Un om…

POLIŢIST 2: Nu corespunde, sunt doi.

POLIŢIST 1: Deşteptule! „Umblă pe două picioare, are două braţe, după aia o gură, un nas, doi ochi, două urechi. Semne particulare: un individ extrem de periculos”.

POLIŢIST 2: Corespunde la ambii doi. Să-i arestez?

POLIŢIST 1: Riscant. Ei sunt doi, noi suntem singuri. Mai bine facem un raport. Fiindcă… dacă mă îmbăt şi mă culc în patul meu, e treaba mea şi nu priveşte pe nimeni. Dar dacă-mi vând patul ca să beau, e treaba cui?… Ei, ei… zi şi tu, că eşti deştept, a cui?

POLIŢIST 2: Da. Nu ştiu.

POLIŢIST 1: Da. Nici eu nu ştiu. Dar asta-i problema. (*ies*)

VALERIO: Şi să mai zici că nu există providenţă. Câte nu ţi se pot întâmpla de pe urma unui purice! Dacă nu m-ar fi pişcat un purice azi-noapte, nu mi-aş fi scos dimineaţa aşternutul, cu pat cu tot, la soare, ca să-l scutur şi dacă nu l-aş fi scos la soare, n-aş fi dat cu ochii de „Lună" – c-aşa-i zice cârciumii de peste drum – şi dacă soarele şi luna nu mi-ar fi luat ochii deodată, nu mi-ar fi dat prin cap să-mi dau patul, cu aşternut cu tot, pe-un butoi şi să-l dau pe gât, şi dacă nu mi-aş fi băut patul, nu m-aş fi îmbătat, şi dacă nu m-aş fi îmbătat, nu s-ar fi întâmplat niciun scandal şi n-aş fi fost atât de grăbit să ajung în societatea dumneavoastră.

LEONCE: E înălţător cursul vieţii dumitale…

VALERIO: Ah, cursul vieţii mele este o neîntreruptă cursă. În cursul războiului numai o cursă rapidă m-a salvat dintr-o cursă în care, dac-aş fi căzut, s-ar cam fi oprit cursul acestei vieţi. Şi după asemenea cursă în galop m-am ales cu o tuse seacă, despre care doctorul spune că ar fi ceva galopant şi-o să mă aleg şi c-o febră care o să mă consume. Dar cum nimic nu mă consuma, dar nici n-aveam ce consuma, m-am ales doar cu o febră de consumaţie, cu o asemenea febră de consumaţie, încât pentru a putea menţine în viaţă un apărător al patriei, trebuie să consum zilnic o supă bună, o friptură bună, o pâine bună şi un vin bun. (*după o pauză*) Şi aşa, pot să stau în colţul meu şi să cânt de dimineaţă până seara. „E o muscă pe perete, e o muscă pe perete, e o muscă pe perete".

LEONCE: Ho! Că devin nebun când te-aud.

VALERIO: Măcar devii ceva. Un nebun! Un nebun! Cine vrea să-şi schimbe nebunia lui pe-nţelepciunea mea? Ha, sunt un Alexandru cel Mare! Ce minunată coroană de aur mi-aşază soarele în păr! Şi cum îmi străluceşte uniforma! Generalissime Lăcustă, adună trupele! Dom-le Ministru de Finanţe Omidă, fă rost de bani! Scumpă doamnă de onoare Libelulă, spune-mi ce face iubita mea soţie, Păstaia? Ilustre doctor Cantaridă, cum se face s-avem un prinţ moştenitor? Scoate-mă din impas! Şi pentru o atare splendidă fantezie capeţi în schimb o supă

bună, o friptură bună, o pâine bună, un pat bun şi pe deasupra şi-un tuns pe gratis – bineînţeles la casa de nebuni. Pe câtă vreme eu, cu mintea mea sănătoasă, aş putea cel mult să… să… să ce…?

LEONCE: Eh. Dacă ţi-ai lua găurile de la pantaloni drept ferestre de palat, ai putea să trăieşti ca un rege.

VALERIO: Dacă…

LEONCE: Dar, prea nobile domn, îndemânarea ta, priceperea ta, profesia ta, arta ta, cum stăm cu ele?!

VALERIO: (*cu demnitate*) Stăpâne, am măreaţa îndeletnicire de a sta degeaba; am o uimitoare uşurinţă de a nu face nimic; posed o imensă tenacitate în a fi leneş. Nicio bătătură nu-mi spurcă mâinile, pământul n-a sorbit încă nicio picătură din sudoarea frunţii mele, în ce priveşte munca sunt fecioară şi, dacă osteneala n-ar fi prea mare, mi-aş da osteneala de a vă înfăţişa şi mai amănunţit aceste merite ale mele.

LEONCE: (*cu entuziasm comic*) Să fii tu oare unul din cei aleşi, unul din cei ce trec prin praful şi sudoarea vieţii, cu fruntea şi cu tălpile curate? Atunci asemenea zeilor încununaţi cu flori, Olimpul ţi-e deschis. Vino, vino la pieptul meu!

VALERIO şi LEONCE: „E o muscă pe perete… E o muscă pe perete… E o muscă pe perete…" (*ies împreună braţ la braţ*)

TABLOUL II

O cameră.

Regele Peter e îmbrăcat de doi valeţi.

PETER: (*în timp ce se lasă îmbrăcat*) Omul trebuie să gândească şi eu trebuie să gândesc pentru supuşii mei; căci ei nu gândesc, ei nu gândesc. Substanţa este lucrul „în sine"; adică eu. (*aleargă prin cameră aproape gol*) Aţi înţeles? „În sine" înseamnă în sine, pricepeţi? Acum vin atributele, modificările, afectele şi efectele. Deci: atributele, însemnele, modificările, ajustările, afectele, afectările, efectele şi defectele. Unde mi-e cămaşa? Unde-mi sunt pantalonii? Staţi, pfui! Liberul arbitru e complet deschis. Unde e morala, unde sunt manşetele? Categoriile sunt în cea mai scandaloasă dezordine: mi-aţi încheiat doi nasturi în plus; tabachera e în buzunarul din dreapta; întregul meu sistem e distrus. Ha, ce caută nodul ăsta la batistă? Dumneata! Ce sens are acest nod? Ce voiam să-mi aduc aminte?

VALET 1: Când Majestatea Voastră a binevoit să-şi facă acest nod la batistă, voia…

PETER: Ce?

VALET 1: … Să-şi aducă aminte de ceva.

PETER: Prea complicat! Ei, dar el… ce crede?

VALET 2: Majestatea Voastră voia să-şi aducă aminte de ceva, când a binevoit să-şi facă nodul la batistă.

PETER: (*aleargă de colo-colo*) Ce? Ce? Ăştia mă zăpăcesc, devin confuz. Mă aflu în cea mai mare încurcătură. Nu mai ştiu cum s-o desfac.

(*intră Maestrul de ceremonii*)

MAESTRUL: Majestate, Consiliul Curţii s-a reunit.

PETER: (*fericit*) Ah, da, asta e, asta e! Voiam să-mi amintesc de poporul meu! Poftiţi, domnii mei. Umblaţi simetric! Ah, mi-e foarte cald. Luaţi-vă batistele şi ştergeţi-vă pe faţă! Mă jenez. Mă simt prost când trebuie să vorbesc în public. (*ies toţi, afară de regele Peter şi de Consiliul Curţii*) Iubiţii mei, devotaţii mei, voiam cu acest aici şi-acum, aici şi-acum, căci sau se sau nu se căsătoreşte fiul meu. (*duce degetul la nas*) Sau se sau nu se Mă-nţelegeţi totuşi? Nu? Ori-ori? A treia soluţie nu există! M-am gândit eu bine. (*rămâne un timp pe gânduri*) Omul trebuie să gândească… Când vorbesc atât de tare, nu mai ştiu cine a vorbit: eu sau altul? Mi-e frică. (*după o lungă gândire*) Eu sunt eu. Ce crezi, domnule Preşedinte?

Preşedintele: (*lent şi grav*) Majestatea Voastră, poate să fie aşa, poate însă să nu fie aşa!

CONSILIUL: (*în cor*) Da. Poate să fie aşa, poate însă să nu fie aşa!

PETER: (*profund mişcat*) Oh, înţelepţii mei! Aşa… Deci despre ce era vorba? Ce voiam să spun? Domnule Preşedinte, cum puteţi avea o memorie atât de scurtă într-o împrejurare atât de solemnă? Ridic şedinţa.

(*se îndepărtează ceremonios, urmat de întregul Consiliu*)

TABLOUL III

O sală bogat împodobită. Ard lumânări.

Leonce şi câţiva servitori.

LEONCE: Închideţi obloanele! Aprindeţi lumânări! Goniţi ziua! Vreau noapte, noapte adâncă cu miros de ambrozie. Acoperiţi luminile cu clopote de cristal, ascundeţi-le printre oleandri, ca să-mi clipească blând – ochi visători de fată sub gene de frunze. Şi trandafirii, aduceţi-i cât mai aproape, vinul să se prelingă în picuri mari de rouă pe buzele lor. Ieşiţi! Muzică! Unde sunt viorile? Unde-i Rosetta? Ieşiţi!

(*servitorii ies. Leonce se întinde pe un pat. Intră Rosetta graţios*

îmbrăcată. Din depărtare se aude muzică)

ROSETTA: (*se apropie alintătoare*) Leonce!

LEONCE: Rosetta!

ROSETTA: Leonce!

LEONCE: Rosetta!

ROSETTA: Ţi-s obosite buzele. De sărutări?

LEONCE: Nu. De căscat!

ROSETTA: Oh!

LEONCE: Ah, Rosetta, mi-e dată această cumplită muncă…

ROSETTA: Eh?

LEONCE: De a nu face nimic…

ROSETTA: Decât să mă iubeşti!!

LEONCE: Ah, da, sigur, pentru unii e şi asta o muncă.

ROSETTA: (*jignită*) Leonce!

LEONCE: Sau o preocupare.

ROSETTA: Sau pierdere de vreme, plictiseală…

LEONCE: Ca întotdeauna ai dreptate.

ROSETTA: Deci mă iubeşti din plictiseală.

LEONCE: Nu… Mă plictisesc, fiindcă te iubesc. Şi-mi iubesc plictiseala ca şi pe tine. Nici nu vă deosebesc, sunteţi una. Mă plictisesc, te iubesc. O, dolce farniente! Mă culc şi-ţi visez ochii şi mă scufund în ei, în ochii tăi, ca-n ape-adânci şi fermecate, de nimeni ştiute. Şi şoapta buzelor tale mă adoarme ca un clipocit de valuri. (*o îmbrăţişează*) Vino, dulcea mea plictiseală, sărutările tale sunt ca un voluptuos căscat, iar paşii tăi, ce graţioase pauze… (*dansează cu Rosetta*)

ROSETTA: Leonce, mă iubeşti?

LEONCE: Şi de ce nu?

ROSETTA: Pentru totdeauna?

LEONCE: E un cuvânt lung totdeauna. Dacă te mai iubesc cinci mii de ani şi şapte luni, nu ţi-e de-ajuns? Sigur, e mai puţin decât totdeauna, dar e totuşi o bună bucată de timp, şi-n timpul ăsta avem timp să ne iubim.

ROSETTA: Timpul ne poate răpi iubirea!

LEONCE: Dar şi iubirea ne poate răpi timpul! Dansează, Rosetta, dansează, ca timpul să curgă-n pas cu paşii tăi.

ROSETTA: Mai bine să mă poarte paşii dincolo de timp.

O, trudnice picioare ale mele.

Dansaţi pe rând.

Mai bine-aţi odihni
Adânc în pământ.
O, Voi, fierbinţii mei obraji, cum ardeţi
Sub mâini subţiri.
Mai bine-aţi înflori.
Doi albi trandafiri.
O, bieţi-mi ochi sclipind la lumânare
Sub raze reci.
Mai bine-aţi odihni
În bezna de veci.

LEONCE: (*visând*) o dragoste care moare e mai frumoasă decât una care se naşte. Sunt un cetăţean roman la sfârşitul unui fastuos banchet… Pe solzii mari ai peştilor de aur culorile agonizează… O dragoste care moare… Îi piere roşul din obraji, ochiul se stinge tăcut, mişcările se topesc. Adio, dragostea mea, adio! Vreau să-ţi îmbrăţişez trupul fără viaţă. (*Rosetta se apropie din nou de el*) Lacrimi, Rosetta? Ce rafinament să poţi plânge. Stai în soare, lacrimile tale să se prefacă în cristale, în diamante şi tu să le înşiri şi să-ţi faci din ele coliere, diademe.

ROSETTA: Da, lacrimile mele sunt diamante – îmi zgârie ochii adânc. Ah, Leonce! (*vrea să-l îmbrăţişeze*)

LEONCE: Nu m-atinge! (*îşi duce mâna la cap*) Aici am îngropat – ca într-o criptă – dragostea noastră. Priveşte-o prin ferestrele ochilor mei. Vezi, sărmana, cât este de frumoasă, moartă? îi vezi obrajii, doi trandafiri palizi? Nu, nu mă atinge, să nu i se frângă un braţ, ar fi păcat! Trebuie să-mi port capul drept pe umeri, cum poartă un cioclu un sicriu de copil.

ROSETTA: (*glumind*) Eşti nebun?

LEONCE: Rosetta! (*Rosetta se strâmbă*) Slavă Domnului! (*îşi acoperă ochii*)

ROSETTA: (*speriată*) Leonce, uită-te la mine!

LEONCE: Cu niciun preţ!

ROSETTA: O singură privire!

LEONCE: Niciuna! Nu-ţi dai seama? Un singur gest şi dragostea mea s-ar întoarce iar pe pământ. Sunt bucuros c-am îngropat-o. Îi păstrez urma.

ROSETTA: (*se îndepărtează încet şi tristă, cântând*)

Eu sunt o biată orfană

Singură-n lume rămasă.
O, dulce mâhnire
Nu vii cu mine-acasă?

LEONCE: (*singur*) Ce straniu lucru e dragostea!… Zaci un an întreg între vis şi veghe şi într-o bună dimineaţă te trezeşti, bei un pahar cu apă, te îmbraci, îţi treci mâna peste frunte şi-ţi vii în fire – îţi vii în fire. Doamne, Dumnezeule! De câte femei trebuie să te îndrăgosteşti, ca să cânţi pe întreaga gamă a iubirii? Fiecare femeie e un singur sunet. De ce aburul din jurul Pământului e o prismă, care reflectă alba, incandescenta rază a iubirii şi o sparge într-un curcubeu? (*bea*) În ce carafă se află vinul cu care mă voi îmbăta azi? Sau nici de asta nu mai sunt în stare? Stau ca sub un clopot de vid. O imensă pompă pneumatică a supt aerul. E-atât de rar şi de tăios încât mi-e frig, de parc-aş patina în pantaloni subţiri de mătase. Domnilor, ah, domnilor, ştiţi cine au fost Caligula şi Nero? Eu ştiu. Hai, Leonce, debitează-mi un monolog, vreau să te-ascult. Viaţa mea îmi cască-n faţă o coală mare, albă de hârtie, pe care trebuie s-o umplu cu scrisul meu, dar nu-mi reuşeşte nicio literă. Capul meu e o sală de dans goală, câteva flori veştede şi serpentine strivite pe podea, prin colţuri viori cu strunele plesnite, ultimii dansatori şi-au scos măştile şi se uită unii la alţii cu ochi obosiţi de moarte. În fiecare zi mă întorc de douăzeci şi patru de ori pe faţă şi pe dos ca o mănuşă. O, mă cunosc, ştiu tot ce voi gândi şi voi visa în următorul sfert de ceas, peste opt zile, peste un an. Doamne, cu ce-am păcătuit ca să mă pui zilnic să-mi recit lecţia ca un şcolar? Bravo, Leonce! Bravo! (*aplaudă*) Îmi face bine să mă strig pe nume. Hei, Leonce! Leonce!

VALERIO: (*ieşind de sub o masă*) Îmi pare bine că Alteţa voastră e pe drumul cel bun, ca să devină un veritabil bufon.

LEONCE: Da, văzut la lumină, aşa mi se pare şi mie!

VALERIO: Aşteptaţi-mă o clipă, vom discuta îndată amănunţit despre toate. Mai am de terminat friptura mmm… şi vinul ooohhh… toate de la mama dumneavoastră şi sunt gata.

LEONCE: Dar ştiu că plescăie! Individul îmi stârneşte senzaţii idilice şi pastorale; îmi deschide pofta pentru lucruri simple: să mănânc brânză, să beau bere, să fumez tutun. Termină odată! Grohăi, leorcăi, clămpăni, clefăi, clănţăni, şleorfăi, plescăi, molfăi… mănânci de parcă…

VALERIO: Prea stimate Adonis. Daţi-i înainte fără frică, nu-s

dascăl de şcoală ca să vă-ndrept vorbele cu nuiaua.

LEONCE: Nu rămâi dator.

VALERIO: Aş vrea să-i meargă şi stăpânului meu la fel.

LEONCE: Ţi-a rămas gândul la nuia, te mănâncă spinarea?! Vrei cu orice preţ să-ţi desăvârşeşti educaţia!

VALERIO: O, Doamne, e mai uşoară procreaţia decât educaţia. Ce de dureri am avut, de când mama ne-a născut în dureri. E trist să vezi în ce situaţie grea am ajuns, că a rămas şi ea o dată grea! Şi ce mare lucru am conceput datorită faptului că am fost conceput!

LEONCE: Exprimă-te exact, dacă nu vrei ca expresia mea să-ţi imprime o puternică impresie.

VALERIO: Când maică-mea abia ieşită din zodia Fecioarei…

LEONCE: Visând zadarnic la zodia Capricornului!…

VALERIO: Da, căci tata era paznic de noapte şi sufla toată noaptea din corn, pe când taţii unor nobile vlăstare aveau mai multe coarne şi le purtau pe frunte.

LEONCE: Eşti de o dumnezeiască neruşinare! Simt o dorinţă nebună să te plesnesc.

VALERIO: Iată un răspuns aproape izbitor.

LEONCE: Vine şi unul propriu-zis izbit. (*Leonce fuge după Valerio, care se fereşte. Leonce cade*)

(*Intră Consiliul Curţii, Leonce nu se ridică de pe jos*)

Preşedintele: Alteţă, alteţă. Să ne ierte Alteţa Voastră, Alteţa Voastră să ne ierte, să ne iertaţi. Să ne ierte Alteţa Voastră…

LEONCE: Ca pe mine însumi! Ca pe mine însumi! Îmi iert bunăvoinţa de a vă asculta. Domnii mei, nu vreţi să luaţi loc? Ce mutre fac oamenii când aud cuvântul loc! Luaţi loc pe pământ şi nu vă jenaţi! Oricum este ultimul loc pe care o să-l căpătaţi, cândva, dar nu va profita decât groparul.

Preşedintele: (*Pocneşte stânjenit din degete*) Voiam cu îngăduinţa Alteţei Voastre, luând în consideraţie…

LEONCE: Of, Doamne, băgaţi-vă mâinile în buzunar sau aşezaţi-vă pe ele. Şi-au pierdut complet cumpătul. Veniţi-vă în fire, Domnule! Gândiţi-vă la familia dumneavoastră şi la Stat. Riscaţi o apoplexie, dacă vi se opreşte discursu-n gât.

Preşedintele: (*scoate o hârtie din buzunar*) Cu îngăduinţa Alteţei Voastre…

LEONCE: Cum? Ştiţi să citiţi? Ah, sigur!… Atunci…

Preşedintele: … permiteţi ca apropiata sosire a Prea înaltei principese Lena de Pipi, mireasa Alteţei Voastre, să fie aşteptată pentru mâine, aşa cum Majestatea Sa Regele de Popo, tatăl dumneavoastră, vă aduce la cunoştinţă.

LEONCE: Dacă logodnica mea mă aşteaptă, îi voi face pe plac şi o voi lăsa să mă aştepte. Azi-noapte am visat-o şi avea nişte ochi enormi… unul mai mare decât celălalt; nu le-ar fi ajuns ca sprâncene o pereche de pantofi, iar când râdea, nu făcea gropiţe în obraji, ci două şanţuri de scurgere. Eu cred în vise. Apropo, mai aveţi ceva pe limbă? Daţi-i drumul!

Preşedintele: Este voinţa expresă a Majestăţii Sale ca de ziua nunţii să depună în mod expres în mâinile Alteţei Voastre înaltele îndatoriri de rege.

LEONCE: Spuneţi acelei voinţe exprese că voi face totul afară de ceea ce nu voi face, dar nu vor fi atât de multe, cât ar fi fost dacă erau de două ori pe atâta. Mă iertaţi, domnilor, că nu vă conduc, mă încearcă tocmai acum dorul imens de a şedea, dar respectul meu e atât de mare, încât nu poate fi măsurat în picioare. (*îşi desface picioarele*) Valerio, acompaniază, te rog, pe domnii!

VALERIO: Să-i acompaniez? La ce instrument? Dacă ar binevoi să meargă normal, în patru labe, li s-ar potrivi o talangă… sau… o tinichea de coadă…

LEONCE: Omule, nu eşti decât un calambur nereuşit. N-ai nici tată, nici mamă. Te-ai născut din împreunarea unor cuvinte.

VALERIO: Iar dumneavoastră, prinţe, sunteţi o carte fără cuvinte şi fără litere, numai cu puncte de suspensie. Veniţi deci, domnii mei. E o jalnică poveste cu acest cuvânt „A veni". Dacă vrei un venit, trebuie să furi; la o parvenire nici să nu te gândeşti, că ţi se vine de hac; ca să obţii locul cuvenit, înseamnă să ajungi în pământ şi ca să-ţi vină la socoteală, te foloseşti de agerimea ta de spirit, ca de pildă eu acum, când nu-mi mai vine nimic în minte să spun. Calea venirii-ncoace aţi găsit-o şi acum sunteţi poftiţi să veniţi afară.

(*Consiliul şi Valerio ies*)

LEONCE: (*singur*) Nefericiţii! I-am luat peste picior. Cam grosolan. Dar sunt unele grosolănii care aduc unele satisfacţii. Hm! Să mă însor! Înseamnă să tot bei din aceeaşi fântână până o goleşti. (*Valerio revine*) Ei, Valerio, ai auzit?

VALERIO: Deci, veţi deveni rege. Foarte amuzant. Te plimbi

toată ziua în caleaşcă şi trecătorii îşi tocesc pălăriile, de mult ce le tot scot şi le tot pun şi le tot scot şi le tot pun în faţa ta; din oameni cumsecade poţi croi soldaţi cumsecade şi totul să pară foarte firesc; poţi transforma simple fracuri negre şi cravate albe în slujitori ai statului şi dacă mori, ce de cai mascaţi, ce de cioclii şi câte clopote o să ţi se tragă! Nu te amuză ideea?

LEONCE: Valerio! Valerio! Ne trebuie altceva. Hai! Hai, caută, găseşte, propune, zi!

VALERIO: Ştiinţă! Ştiinţa! Să devenim savanţi! Apriori sau aposteriori?

LEONCE: Pentru apriori e cam târziu, trebuia s-o fi moştenit de la tata; şi aposteriori, înseamnă să luăm totul de la-nceput ce într-un basm vechi „a fost odată…!"

VALERIO: Atunci să devenim eroi! (*Mărşăluieşte trâmbiţând şi bătând toba*, *în sus şi-n jos*) Bum-tarara-bum-bum-bum!

LEONCE: Dar eroismul se destramă repede şi capătă un chip dezgustător, cu răni şi tifos exantematic şi nu poate exista fără cizme şi recruţi.

VALERIO: Atunci să devenim genii! Poeţi geniali! Genii.

LEONCE: Privighetoarea poeziei cântă toată noaptea, dar cele mai alese tonuri se duc dracului până să-i smulgem penele şi să le muiem în cerneală sau vopsea.

VALERIO: Atunci să devenim membri folositori ai societăţii omeneşti.

LEONCE: Mai degrabă mi-aş da demisia din calitatea de om.

VALERIO: Atunci să ne ducem şi noi dracului.

LEONCE: Ah, diavolul există numai de dragul contrastului. Ca să ne dăm seama de ce există cerul. (*sare în sus*) Ah, Valerio, Valerio! Am găsit! Nu simţi adierea Sudului? Nu simţi aerul încins, de un albastru incandescent, vibrând spre noi? Nu simţi cum iradiază lumina din ţărmuri aurii şi însorite, din sarea valurilor şi din coloane şi statui de marmură? Marele Pan doarme şi-n umbra lui, deasupra undelor tremurătoare, nimfe cu trupuri de aramă îl visează pe bătrânul vrăjitor Virgiliu; visează nopţi nebune şi adânci, cu tarantele, tamburine, cu măşti şi facle şi ghitare. Un lazzaroni, Valerio, un lazzaroni! Saltimbanci hoinari! Plecăm în Italia.

TABLOUL IV

O grădină.

Prinţesa Lena îmbrăcată ca mireasă şi Guvernanta.

LENA: Da, acum, acum o să se-ntâmple. Totul e hotărât, totul e pregătit. Nici nu mi-am dat seama că timpul trece. A trecut şi iată-mă faţă în faţă cu ziua de azi. Mi-au pus cunună de mireasă şi clopotele sună, sună… (*se lasă pe spate şi închide ochii*) Mai bine ar creşte iarba deasupra mea şi-n loc să sune clopote, să zumzăie albinele. Doică, nu era un cântec vechi:

Vreau în cimitir să zac

Ca în leagăn pruncul drag.

Guvernanta: Sărmana de tine. Rochia e plină de pietre scumpe, e-atât de strălucitoare şi tu eşti atât de palidă.

LENA: Doamne, pot şi eu să iubesc? De ce eu nu? Umblăm atât de singuri, căutând o mână care să ne sprijine până vine femeia care spală morţii, ne desprinde mâinile şi le încrucişează fiecăruia pe piept. Dar de ce? De ce să baţi un cui prin două mâini care nu s-au căutat? Mâna mea ce vină are? (*îşi scoate un inel din deget*) Acest inel îmi muşcă degetul ca o năpârcă.

Guvernanta: Dar am auzit că e vorba de un… adevărat Don Carlos!

LENA: Dar… e un bărbat…

Guvernanta: Ei?…

LENA: … pe care nu-l iubesc. (*se ridică*) Nu. Mi-e silă de mine. Mâine tot ce străluceşte-n mine se va stinge. De ce să fiu eu un izvor neputincios care oglindeşte fără-mpotrivire orice chip se-apleacă asupră-i? Florile îşi deschid sau îşi închid potirul după placul lor, în soarele dimineţii sau în vântul de seară. Să fie oare fiica unui rege mai puţin decât o floare?

Guvernanta: (*plângând*) Înger scump, pe tine te-au ales să fii mielul de jertfă.

LENA: Da… şi preotul ridică încet cuţitul. Doamne, Dumnezeule, să fie adevărat că trebuie să ne mântuim prin durere? Să fie adevărat că lumea este un sfânt crucificat? Şi soarele – cununa lui de spini şi stelele – cuie bătute în tălpile şi palmele lui?

Guvernanta: Copilul meu, copilul meu. Eu nu pot să te văd în starea asta. Te ucizi, te va ucide. Dar poate – cine ştie – am eu un gând. Să vedem. Hai, vino!

(*o conduce afară pe prinţesă*)

ACTUL II

„Ce glas răsună-n toată
Adânca-mi fire.
Şi-mi şterge dintr-odată
Orice amintire".
(*Adalbert von Chamisso*)
TABLOUL V
Câmp deschis. Un han în planul doi.
Intră Leonce şi Valerio, care duce o boccea.
VALERIO: (*gâfâind*) Pe cinstea mea, prinţule, lumea este totuşi o imensă clădire, care ţine de nu se mai termină.
LEONCE: Da' de unde! Da' de unde! Abia îndrăznesc să-mi întind mâinile ca într-o cameră îngustă cu oglinzi, de teamă să nu le sparg şi să mă trezesc înconjurat de patru pereţi goi şi albi.
VALERIO: Sunt pierdut.
LEONCE: Nicio pagubă, decât pentru cel ce te va găsi.
VALERIO: În curând am să mă culc în umbra umbrei mele.
LEONCE: În soare te evaporezi de-a binelea. Ai şi-nceput. Vezi norul ăla frumos? E rezultatul unui sfert din tine. Se uită cu plăcere în jos la materia mult mai grosolană care i-a dat naştere.
VALERIO: Norul ăsta nu v-ar strica să vă cadă-n cap, cu condiţia s-o facă picătură cu picătură. În fine v-ar da ceva prin cap! Am trecut până acum printr-o duzină de principate, printr-o jumătate de duzină de mari ducate şi prin câteva regate, şi toate acestea într-o jumătate de zi – şi de ce? Fiindcă devenim rege şi ne căsătorim cu o principesă frumoasă! Puteţi supravieţui unei atari situaţii? Nu vă înţeleg resemnarea. Nu pricep de ce nu v-aţi aruncat din turnul bisericii, după ce în prealabil aţi luat arsenic şi v-aţi tras şi-un glonte-n cap, ca să fiţi sigur că nu daţi greş.
LEONCE: Dar Valerio, idealurile! Port în mine idealul unei femei şi trebuie s-o caut, s-o caut… E nesfârşit de frumoasă şi nesfârşit de proaspătă. Frumuseţea ei e-atât de neajutorată, de înduioşătoare, ca un copil nou-născut. E un contrast savuros: aceşti ochi dumnezeiesc de stupizi, această divină gură neroadă, acest profil grecesc de oaie, această moarte spirituală în acest trup lipsit de spirit.
VALERIO: Drace! Iar am dat de-o graniţă. Lumea asta e ca o ceapă: foi peste foi! – sau cutii băgate una-ntr-alta: în cea mare nu găseşti decât alte cutii şi în cea mai mică nu găseşti (*aruncă bocceaua la pământ*) decât una supărător de mică. Oare bocceaua asta e

lespedea mea de mormânt? Vezi, prinţe, devin filosofic: o imagine a vieţii omeneşti. Car bocceaua asta cu picioarele-mi zdrelite, prin ger şi arşiţă, fiindcă seara vreau să-mbrac o cămaşă curată şi când în sfârşit vine seara, fruntea mi-e brăzdată, obrazul scobit, ochiul stins şi abia dacă am timp să-mi îmbrac cămaşa, cămaşa de mort. Nu făceam eu mai bine dacă-mi scoteam traista din băţ şi o vindeam la prima cârciumă, să mă-mbăt şi să dorm la umbră până seara, decât să năduşesc şi să fac bătături la picioare? Şi, prinţe, acuma vine aplicarea şi practica: de atâta pudoare vrem să îmbrăcăm şi lăuntrul omului şi să-i punem şi pe dinăuntru haine şi pantaloni. (*se îndreaptă amândoi spre han*) Ah, traistă dragă, un han! Ce miresme delicate, ce aromă de vin, ce iz de friptură! Uite, aici până şi nădragii mei prind rădăcini şi-nverzesc şi înfloresc, iar strugurii mari şi grei îmi atârnă deasupra gurii, în timp ce mustul fierbe jos în pivniţă.

(*ies amândoi*)

TABLOUL VI

Principesa Lena, Guvernanta. (*vin*)

Guvernanta: Ce zi, parcă i s-au făcut farmece, soarele nu mai apucă să mai apună şi tot fugim, fugim, de nu mai ştiu de când.

LENA: Nu, te-nşeli, floarea pe care am luat-o cu mine de-acasă nici nu s-a ofilit.

Guvernanta: Şi unde o să poposim? Nu tu mănăstire, nu tu stână, nu tu cioban.

LENA: Da! Altfel am visat totul, altfel era în cărţile citite la umbra grădinii, printre mirţi şi oleandri.

Guvernanta: Eh, lumea asta-ngrozitoare! Ce crezi că dai la tot pasul de prinţi rătăcitori ca-n cărţi?

LENA: Ba nu! Lumea-i frumoasă şi vastă. Aş vrea să umblu-aşa ziua şi noaptea. Nimic nu se clinteşte. Nimbul roşu al florilor joacă pe câmpii şi munţii îndepărtaţi s-au culcat pe pământ ca nişte nori obosiţi.

Guvernanta: Vai, Jesus-Maria! Ce-o să se spună despre noi? Şi totuşi ceea ce facem e atât de gingaş şi de feminin! E ca o renunţare. Este ca fuga sfintei Otilia. Dar trebuie să găsim un adăpost, se-ntunecă vertiginos.

LENA: Da, plantele îşi strâng penajul de frunze, se pregătesc pentru somn şi ultimele raze de soare se dau în leagăn pe firele de ierburi ca nişte libelule mici, albastre, ostenite. (*ies*)

TABLOUL VII

Un han pe-o înălţime, lângă un râu, perspectivă vastă. O grădină în faţa lui.

Valerio, Leonce

VALERIO: Ei, prinţe, aţi văzut că e posibil să-ţi mănânci pantalonii şi să-ţi bei cizmele? Şi cum îţi mai alunecă pe gât!?

LEONCE: Vezi copacii bătrâni, crângul, florile?… Toate-şi au poveştile lor, încântătoarele, tainicele lor poveşti. Vezi aceşti oameni bătrâni, prietenoşi, cu feţe mari, cum stau la poartă, sub bolta de viţă?… Stau şi se ţin de mână şi se tem că sunt atât de bătrâni şi că lumea mai este încă atât de tânără. O, Valerio, iar eu sunt atât de tânăr şi lumea e atât de bătrână! Şi uneori mi-e frică, mă tem pentru mine şi m-aş putea aşeza într-un colţ şi să-mi plâng de milă lacrimi fierbinţi.

VALERIO: (*îi dă un pahar*) Ia acest clopot, acest clopot de scufundător înoată tot în marea vinului, ca perlele să spumege în jurul tău. Uite, peste buchetul lui dansează nimfe cu pantofi de aur, pe corzi de ţimbale.

LEONCE: (*sare în picioare*) Vino, Valerio, trebuie să facem ceva. Să ne dedăm la speculaţii înalte, să cercetăm de ce stă scaunul în trei picioare şi nu în două. Vino, să disecăm furnici, să numărăm fire de praf! mai sunt în stare de manii princiare! Găsesc eu vreo jucărioară de copil, care să-mi scape din mână abia în clipa când giulgiul îmi va fi aşternut. Mai am încă o doză de entuziasm de cheltuit. Dar când totul va fi pregătit cu migală şi gătit cu grijă şi ţinut la cald, mai trebuie un timp nesfârşit de lung până să găsesc lingura cu care să pot mânca. Şi până atunci totul se va slei!

VALERIO: Ergo bibamus! Sticla asta nu e o iubită, nu e o idee, nu cunoaşte durerile facerii, nu te plictiseşte şi nu te înşală. Rămâne aceeaşi de la prima până la ultima picătură. O destupi şi toate visele care moţăie în ea îţi ţâşnesc în faţă.

LEONCE: O, Doamne! Jumătate din viaţă aş petrece-o în rugăciuni, ca să pot lua un fir de pai drept armăsar, să călăresc pe el până o să zac eu însumi pe un braţ de paie. Ce seară stranie! Aici, de jos, totul e nemişcat, şi-acolo sus, clipă de clipă, norii se macină şi-şi schimbă conturul. Uite, pe cer se fugăresc făpturi ciudate! Uită-te sus, umbrele lungi şi albe, cu picioare nefiresc de subţiri şi cu aripi de liliac. Şi totul e atât de încâlcit şi se petrece atât de iute. Şi-aici, jos, nu mişcă nimic, nicio frunză, niciun fir de iarbă. Pământul s-a ghemuit speriat ca un copil şi deasupra leagănului lui calcă strigoii.

VALERIO: Zău dacă ştiu ce vreţi. Mie mi-e al dracului de bine. Soarele la apus aduce cu o firmă de han, iar norii învăpăiaţi scriu dedesubt: „Hanul la Soarele de Aur”. Pământul şi masa seamănă cu o masă pe care s-a vărsat vinul. Şi noi pe ea ca nişte cărţi de joc dintr-o partidă, pe care Dumnezeu o joacă din plictiseală cu Diavolul. Dumneavoastră sunteţi Riga, eu Valetul, nu mai lipseşte doar Dama! O Damă frumoasă, cu o enormă inimă de turtă dulce pe piept şi cu o lalea imensă în care-şi cufundă sentimental nasul ei lung (*apar Guvernanta şi Principesa*), şi – pe Dumnezeul meu – iat-o! Cu simpla deosebire că nu miroase o lalea, ci prizează tabac şi că nu e vorba efectiv de un nas, ci de o trompă propriu-zisă! (*către Guvernantă*) De ce aşa grăbită, venerabilă doamnă, încât vi se văd răposatele pulpe până la respectabilele dumneavoastră jartiere?

Guvernanta: (*foc de supărată*, *se opreşte-n loc*) Şi dumneata, onorabile domn, de ce deschizi o gură aşa de mare, încât faci o gaură în peisaj?

VALERIO: Pentru ca, stimată doamnă, să nu vă pocniţi cu nasul de orizont. Un asemenea nas este ca turnul de pe Libanon care domină întreg Damascul.

LENA: (*către Guvernantă*) Buna mea, atât de lung să fie drumul?

LEONCE: (*pierdut în visare*) Orice drum e lung. Cariul bate toaca încet în pieptul nostru şi fiecare strop de sânge ne măsoară timpul, iar viaţa noastră nu-i decât o febră trecătoare. Pentru picioare ostenite orice drum e lung.

LENA: (*care-l ascultă temătoare*, *pe gânduri*) … Pentru ochii osteniţi orice lumină e prea puternică şi pentru buze ostenite orice suflare e prea grea (*surâzând*) şi pentru urechi ostenite orice cuvânt e de prisos.

(*intră în casă cu Guvernanta*)

LEONCE: Aerul nu mai este rece şi limpede, ca până acum, cerul încins se lipeşte de mine, stropi mari şi grei cad pe pământ. O, glasul acesta: „Atât de lung să fie drumul?” Multe glasuri răsună în lumea asta şi ţi se pare că vorbesc despre cu totul alte lucruri, dar eu pe acesta l-am înţeles. Se odihneşte pe mine ca Duhul Sfânt plutind peste ape, înainte să se fi făcut lumină. Ce clocot în adânc, ce început, ce naştere în mine şi cum se toarnă vocea aceea în spaţiu! Atât de lung să fie drumul? (*iese*)

VALERIO: Nu, nu e atât de lung drumul spre balamuc şi e uşor

de găsit, cunosc toate potecile, toate cărările şi toate căile vicinale. Îl şi văd cum se aşază în umbra lungă a copacilor desfrunziţi, cu pălăria sub braţ, în plină iarnă şi îşi face vânt cu batista. E nebun!

(*îl urmează pe Leonce*)

TABLOUL VIII

O odaie.

Lena, Guvernanta.

Guvernanta: Nu te mai gândi la el.

LENA: Era atât de bătrân sub şuviţele blonde! Primăvara-n obraji, în suflet iarnă. Ce trist! Un trup obosit îşi mai găseşte culcuş, dar când sufletul oboseşte, unde să-şi afle odihna? Mă bântuie un gând cumplit: cred că există oameni care sunt nefericiţi şi fără leac numai pentru că sunt. (*se ridică*)

Guvernanta: Unde te duci, copila mea?

LENA: Jos în grădină.

Guvernanta: Da, dar…

LENA: Dragă Doică, tu mă ştii, ar fi trebuit să mă nasc floare. Am nevoie de rouă, de aerul nopţii. Ascultă armonia serii! Florile îmbată ziua cu mireasma lor, iar greierii o adorm în cântec de leagăn. Nu pot să stau în casă. Se prăbuşesc zidurile peste mine.

TABLOUL IX

Grădina. *Noapte şi clar de lună*.

Se vede Lena şezând pe iarbă.

VALERIO: (*La oarecare distanţă*) Frumoasă realizare e şi natura asta! Ce frumos este la ţară! Dar ar fi şi mai frumos dacă nu te-ar pişca ţânţarii, dacă paturile hanului ar fi ceva mai curate şi dacă nu te-ar bate la cap bătaia carilor în perete. Înăuntru se sforăie: oamenii. Afară se orăcăie: broaştele. În casă, greierii de casă. În câmp, greierii de câmp. Scumpă câmpie, îmi vine să-mi iau câmpii…

(*Apare Leonce*. *Zăreşte pe Prinţesă şi se apropie uşor de ea*)

LENA: (*vorbeşte singură*) o pasăre a ciripit în somn. Noaptea doarme tot mai adânc, faţa ei e tot mai pală, răsuflarea ei tot mai tăcută. Luna e ca o fată care doarme. Bucle de nori îi acoperă obrajii în somn. Somn… moarte… Fecioara nopţii moartă odihneşte pe întunecata ei perină şi-n jurul ei, ca nişte lumânări, ard stelele. Sărmana fată! E trist să fii singură în moarte!

LEONCE: Ridică-te şi-aşa îmbrăcată-n alb cum eşti, mergi în urma ei şi cântă-i ultimul bocet.

LENA: Cine-a vorbit?

LEONCE: Un vis.

LENA: Visele sunt senine.

LEONCE: Atunci visează senină şi lasă-mă să fiu eu visul tău.

LENA: Moartea e visul cel mai senin.

LEONCE: Atunci să fiu eu îngerul care să-ţi păzească moartea. Buzele mele să se lase pe ochii tăi ca o aripă. (*O sărută*) Gingaşă moartă, culcată pe linţoliul negru al nopţii, eşti atât de frumoasă, încât natura însăşi, văzându-te, urăşte viaţa şi începe să iubească moartea.

LENA: Nu… Nu… Nu… Nu. (*Se îndepărtează grăbită*)

LEONCE: E prea mult! E prea mult! Exist cu toată fiinţa mea în această clipă unică. Acum mori! mai mult nu se poate. Creaţia însăşi s-a rupt din haos şi năvăleşte spre mine miraculos de tânără şi de frumoasă. Pământul e o ceaşcă de aur vechi, în care spumegă lumina şi din ea se revarsă lumina şi stelele ţâşnesc din ea şi-mproşcă cerul ca nişte perle. Acest unic strop de fericire mă umple cum umple sunetul un clopot. Scufundă-te clopot divin! (*Vrea să se arunce în râu*)

VALERIO: (*sare şi îl opreşte*) Stai, Serenissime!

LEONCE: Dă-mi drumul!

VALERIO: Vă dau drumul, dacă lăsaţi apa să-şi vadă de drum.

LEONCE: Prostule!

VALERIO: Alteţă, dar mai lăsaţi-vă de romantisme de-astea de ofiţeraş, care aruncă pe fereastră paharul cu care abia a-nchinat în sănătatea iubitei!

LEONCE: S-ar zice că ai întrucâtva dreptate.

VALERIO: Eh, consolaţi-vă! Dacă tot n-aţi apucat să dormiţi sub pajişte, răzbunaţi-vă şi trageţi-i un pui de somn pe pajişte. Pentru că, să te culci într-unul din paturile hanului, asta ar fi adevărata sinucidere! Tragi un somn ca de mort şi te mănâncă ploşniţele de viu.

LEONCE: Bine, fie şi-aşa. (*Se culcă în iarbă*) Dar să ştii că m-ai împiedicat de la cea mai frumoasă sinucidere! Când am să mă mai întâlnesc în viaţă cu o clipă atât de prielnică? Toate, noaptea, cerul, până şi vremea se potriveau de minune. M-ai scos din atmosferă. Băiete… Cu vestă galbenă şi pantaloni albaştri, ai stricat tot. Să-mi dea Domnul un somn sănătos şi greu ca plumbul!

VALERIO: Amin! Iar eu, fiindcă am salvat o viaţă de om, mă culc cu conştiinţa împăcată, ceea ce o să-mi ţină de cald toată noaptea.

LEONCE: Să-ţi fie de bine, Valerio!

ACTUL III

TABLOUL X

Leonce, Valerio

VALERIO: Căsătorie? Dar de când v-aţi hotărât să folosiţi o viaţă-ntreagă acelaşi calendar?

LEONCE: Ştii tu, Valerio, că până şi cel mai neînsemnat dintre oameni e atât de mare, încât o singură viaţă e prea scurtă ca să-l poţi iubi? Şi când te gândeşti că sunt unii care-şi închipuie că nimic nu poate fi cu-adevărat frumos şi sfânt şi cred că sunt obligaţi să facă ei totul mai frumos şi mai sfânt. Şi se desfată cu această dulce aroganţă. Îi las în voia lor. De ce nu le-aş îngădui-o?

VALERIO: Foarte uman şi filobestial. Dar oare ea ştie cine sunteţi?

LEONCE: Ştie doar că mă iubeşte.

VALERIO: Dar oare Alteţa Voastră ştie cine e, cum o cheamă?

LEONCE: Prostule. Întreabă garoafa, picătura de rouă: cum te cheamă?

VALERIO: Asta înseamnă că ea este o oarecare cineva, dacă nu cumva, spunând acestea, comit o indelicateţe că dau prea multe semnalmente. Dar cum o scoatem la capăt?

— Hm! Prinţe, mă faceţi Ministru, dacă azi, în faţa regelui, veţi fi sudat prin binecuvântare nupţială, cu Inexprimabila, cu Anonima? Pe cuvânt?

LEONCE: Pe cuvânt!

VALERIO: Pârlitu' Valerio se recomandă Excelenţei Sale domnului Ministru de Stat Valerio von Valeriantal. „Ce doreşte persoana? Nu-l cunosc. Ieşi afară, golane!!!"

(*Fuge. Leonce îl urmează*)

TABLOUL XI

O sală mare. Domni şi doamne în ţinută, în grupuri cu grijă formate.

Maestrul de ceremonii cu câţiva servitori în planul întâi.

MAESTRUL: E o jale! Fripturile se usucă. Inscripţiile festive sunt pline de muşte. Gulerele scrobite se pleoştesc ca urechile unui porc melancolic. Ţăranilor le cresc din nou unghiile şi barba. Soldaţilor li se turtesc perucile. Din cele douăsprezece domnişoare de onoare, nu e una care să nu prefere poziţiei verticale pe cea orizontală.

Consilierul I: În rochiţele lor albe arată ca nişte iepuri de angora

extenuaţi, iar poetul Curţii le dă târcoale ca un mistreţ întărâtat. Domnii ofiţeri nu mai au nimic apretat şi de atâta transpiraţie, damele de companie sunt ca nişte damigene din care s-a evaporat tot lichidul. Sarea li se cristalizează pe coliere.

Consilierul II Dar n-o duc greu: se poate spune că nu poartă nimic pe umerii lor. Iar dacă nu sunt cu inima deschisă, cel puţin sunt deschise până în dreptul inimii.

MAESTRUL: Da, şi sunt ca o hartă a imperiului turcesc, li se văd Dardanelele şi Marea Marmara. Hai, golanilor, gata, ajunge! Toată lumea la ferestre! Soseşte Majestatea Sa!

(*Regele Peter şi Consiliul Curţii intră*)

PETER: Hait! Acum a dispărut şi principesa. S-a dat măcar de urma iubitului nostru prinţ moştenitor? S-au executat ordinele mele? Graniţele sunt supravegheate?

MAESTRUL: Da, Majestate. Perspectiva din această sală ne oferă cele mai sigure perspective. (*către al doilea Poliţist*) Ce ai văzut?

Poliţistul II Iertaţi-mă, nimic.

PETER: Asta-i foarte puţin.

MAESTRUL: Şi tu?

Poliţistul I: Tot nimic.

PETER: La fel de puţin. Dar, scumpul meu Consiliu al Curţii, n-am decretat eu oare ca Majestatea mea regală să se bucure azi, pentru că se sărbătoreşte nunta? N-a fost asta hotărârea noastră cea mai fermă?

Preşedintele: Da, Majestatea Voastră, e consemnată şi parafată în protocol.

PETER: Şi nu mă compromit dacă nu-mi pun hotărârea în aplicare?

Preşedintele: Dacă ar fi posibil ca Majestatea Voastră să se compromită, acesta ar fi un caz în care Majestatea Voastră s-ar putea compromite.

PETER: Oare nu mi-am dat cuvântul de rege? Da, îmi voi pune imediat hotărârea în aplicare, mă voi bucura. (*îşi freacă mâinile*) Vai, ce tare mă bucur!

Preşedintele: Împărtăşim întru totul sentimentele Majestăţii Voastre, în măsura în care acest lucru este posibil şi cuviincios pentru nişte supuşi.

PETER: Vai, nici nu mai ştiu ce să mă fac de atâta bucurie. Scrie.

Voi comanda pentru şambelanii mei fracuri roşii, voi avansa câţiva cadeţi la rangul de sublocotenenţi, voi îngădui supuşilor mei să… să ce?… Da, dar… nunta? Nu prevede a doua jumătate a protocolului să se sărbătorească nunta?

Preşedintele: Ba da, Majestate.

PETER: Bine, dar dacă prinţul nu vine şi nu vine nici principesa?

Preşedintele: Da, dacă prinţul nu vine şi nu vine nici principesa – atunci – atunci…

PETER: Atunci, atunci?

Preşedintele: Atunci reiese clar că nu se pot căsători.

PETER: Moment. Concluzia aceasta este logică! Dacă şi dacă – atunci sigur! Just! Dar cuvântul meu, cuvântul meu de rege!

Preşedintele: Majestatea Voastră are atâtea prerogative cu care să se consoleze. Cuvântul unui rege este un lucru – un lucru – un lucru – care nu este!

PETER: (*către poliţişti*) Tot nu vedeţi nimic?

Poliţistul I: Nimic, Majestatea Voastră!

Poliţistul II Absolut nimic.

Poliţistul I: Staţi! Se vede ceva!

Poliţistul II Ceva ca o protuberanţă.

Poliţistul I: Un promontoriu.

Poliţistul II Aduce a nas.

Poliţistul I: Restul încă n-a trecut graniţa.

Poliţistul îi şi mai văd un bărbat.

Poliţistul I: Şi două persoane.

Poliţistul II De sexe opuse.

MAESTRUL: În ce direcţie?

Poliţiştii I, II Se apropie. Vin spre castel. Iată-i.

(*Valerio*, *Leonce*, *Guvernanta şi Principesa apar cu măşti pe obraz*)

PETER: Cine sunteţi voi?

VALERIO: Ştiu şi eu? (*îşi scoate*, *una după alta*, *mai multe măşti*) Sunt ăsta? Sau ăsta? Sau ăsta? Sau ăsta? Mi se face şi frică, m-aş putea descoji şi dezvălui la nesfârşit.

PETER: (*încurcat*) Dar – dar totuşi cineva trebuie să fiţi?

VALERIO: Dacă Majestatea Voastră porunceşte… Dar atunci, domnii mei, întoarceţi oglinzile cu faţa la perete şi acoperiţi-vă nasturii strălucitori şi nu mă siliţi să mă iau drept cel din ochii voştri, că atunci

într-adevăr nu mai ştiu ce sunt.

PETER: Omul ăsta mă bagă într-o încurcătură din care nu pot trage nicio concluzie. Sunt realmente buimăcit.

VALERIO: Dar în definitiv voiam să anunţ înaltei şi onoratei societăţi că am adus cu mine două manechine de reputaţie mondială şi că, poate, eu sunt al treilea şi cel mai remarcabil dintre ele. Dacă aş şti eu însumi exact cine sunt, fapt de care, la urma urmei, nimeni n-ar trebui să se mire, deoarece nici eu nu ştiu nimic din ceea ce spun, ba nici măcar nu ştiu că nu ştiu, drept care este foarte probabil că nici măcar nu vorbesc eu, ci de fapt numai maşinăria şi şurubăria din mine. (*cu ton de Moşi*) Vedeţi aici, doamnelor şi domnilor, două persoane de ambe sexe, una de parte bărbătească, alta de parte femeiască, adică un domn şi o doamnă. Înaltă tehnică şi artă, numai carton şi arcuri de ceasornic! Apeşi pe buton şi mecanismul funcţionează excelent timp de 50 de ani. Sunt foarte nobili, căci vorbesc limba literară. Sunt foarte morali, căci se scoală la oră fixă, iau masa la oră fixă şi se culcă la oră fixă. Au o purtare foarte distinsă şi un subtil simţ al decenţei, fiindcă doamna nu cunoaşte niciun cuvânt care să exprime noţiunea de izmană. Sunt foarte cultivaţi, doamna cântă toate ariile din noile opere, iar domnul poartă manşete. Atenţiune, doamnelor şi domnilor, ei se află acum într-un stadiu interesant: mecanismul iubirii a început să se manifeste, domnul s-a oferit de mai multe ori să ducă şalul doamnei, doamna şi-a dat de mai multe ori ochii peste cap şi şi-a ridicat privirile spre cer. Amândoi au şoptit de câteva ori cuvintele: credinţă, dragoste, speranţă. Amândoi sunt perfect acordaţi, nu mai lipseşte doar un cuvinţel minuscul: Amin.

PETER: (*cu degetul la nas*) În effigie, în effigie? Deci prin procură, domnule preşedinte, dacă spânzuri un om prin procură, nu e ca şi cum ar fi spânzurat de-a binelea?

Preşedintele: Să mă ierte Majestatea Voastră, dar e chiar mult mai bine, deoarece nu simte nicio durere şi este totuşi spânzurat.

PETER: Am găsit! Oficiem căsătoria prin procură în effigie!(*Arătând spre Leonce şi Lena*) Asta o să fie principesa şi ăsta să fie prinţul! Voi pune în aplicare decizia mea şi mă voi bucura. Să sune clopotele, pregătiţi-vă urările, repede, domnule predicator al Curţii!

(*Predicatorul trece în faţă, îşi drege glasul, se uită la cer*)

VALERIO: Dă-i drumul! Şi fără prea multe dregeri de glas. Povesteşte!

Predicatorul: (*În cea mai mare zăpăceală*) Dacă noi – sau – dar

VALERIO: Deoarece şi pentru că…

Predicatorul: Căci…

VALERIO: Era înaintea facerii lumii…

Predicatorul: Că…

VALERIO: Dumnezeu, cuprins de plictiseală…

PETER: Scurteaz-o, scumpule.

Predicatorul: (*reculegându-se*) Binevoiască Alteţa Voastră, principele Leonce şi binevoiască Alteţa Voastră principesa Lena şi dacă binevoiesc Alteţele Voastre să se unească reciproc şi de ambele părţi, atunci pronunţaţi un răsunător şi răspicat „Da".

LENA şi LEONCE: Da!

Predicatorul: Drept care eu zic Amin!

VALERIO: Bun, scurt şi cuprinzător; şi aşa s-au fost plăsmuit bărbatul şi femeia şi toate dobitoacele din rai stau în jurul lor.

(*Leonce îşi scoate masca*)

TOŢI: Prinţul!

PETER: Prinţul! Fiul meu! Sunt pierdut, sunt tras pe sfoară! (*Se repede la principesă*) Cine-i această persoană feminină? Declar totul nul şi anulat.

Guvernanta: (*Scoate masca principesei*, *triumfătoare*) Principesa!

LEONCE: Lena?

COR: De Pipi!

LENA: Leonce?

COR: De Popo!

LEONCE: Ah, Lena, fuga noastră n-a fost izgonirea din rai, ci fuga spre rai.

LENA: Sunt păcălită!

LEONCE: Sunt păcălit!

LENA: O, întâmplarea!

LEONCE: O, providenţa!

VALERIO: Îmi vine să râd, îmi vine să râd. Alteţele Voastre s-au întâlnit întâmplător şi de dragul întâmplării s-a întâmplat să vă fiţi dragi.

Guvernanta: Am trăit s-o văd şi pe asta! Un prinţ rătăcitor în carne şi oase. Acum pot să mor.

PETER: Copiii mei, sunt mişcat, adânc mişcat de emoţie. Sunt

omul cel mai fericit! Dar odată cu aceasta depun solemn în mâinile tale, fiul meu, domnia ţării, iar eu voi începe imediat şi nederanjat de nimeni să gândesc. Pe aceşti înţelepţi îi iau cu mine, da? (*Arată spre Consiliul Curţii*) Să mă susţină în eforturile mele. Omul ăsta m-a zăpăcit total, trebuie să-mi revin. Veniţi, domnilor, trebuie să gândim, să gândim fără deranjamente.

LEONCE: Vezi, Lena, buzunarele ni-s pline de păpuşi şi jucării. Ce să facem cu ele, să le punem mustăţi şi să le legăm săbii? Sau să le îmbrăcăm în frac şi să le lăsăm să-şi vadă de politica lor infamă şi infimă de microbi, iar noi să-i privim la microscop? Sau poate să le cântăm dintr-o flaşnetă, pe care să alerge de colo până colo ca nişte şoricei albi şi estetici? Sau să deschidem un teatru? (*Lena se sprijină de dânsul şi-şi clatină capul*) Dar eu ştiu ce vrei, să spargem toate ceasornicele, să interzicem toate calendarele şi să numărăm orele şi lunile după ceasul florilor, după muguri şi rod şi apoi să înconjurăm mica noastră lume cu oglinzi concave, care să-nzecească soarele, ca să nu mai existe iarnă şi să fie tot timpul vară ca la Capri şi la Ischia. O să ne ascundem tot anul printre trandafiri şi margarete, printre lauri şi chiparoşi.

VALERIO: Iar eu voi deveni ministru şi voi emite un decret prin care toţi cei ce fac bătături în palme, să fie puşi sub tutelă; cine se omoară cu munca să fie urmărit pentru asasinat, iar toţi cei ce-şi fac un punct de onoare, afirmând că-şi câştigă pâinea cu sudoarea frunţii, să fie declaraţi nebuni periculoşi pentru întreaga societate.

LEONCE: (*către cei de faţă*) Domnilor! Soţia mea şi cu mine regretăm nespus că aţi stat astăzi atât de mult la dispoziţia noastră. Expresia voastră e atât de tristă, încât nu vrem cu niciun preţ să vă mai punem răbdarea la încercare. Acum e momentul să vă duceţi acasă, dar nu vă uitaţi replicile, tiradele, monoloagele şi versurile, pentru că mâine seară o luăm de la-nceput. La revedere!

(*Se depărtează cu toţii, cu excepţia lui Leonce, a Lenei, a lui Valerio şi a Guvernantei*)

VALERIO: Şi, în sfârşit, ne vom culca la umbră şi-l vom ruga pe Dumnezeu să ne dea macaroane, pepeni şi smochine, să ne dea gâtlejuri muzicale, trupuri clasice şi o religie corespunzătoare.

SFÂRŞIT